
Schriftelijke vragen ex artikel 32 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad Leidschendam-Voorburg 2024.**Datum: 30-01-2026****Steller: E.J. Muller (Aandacht-LV)****Onderwerp: Digitale autonomie en soevereiniteit van Gemeente Leidschendam-Voorburg**

Gezien de huidige geopolitieke ontwikkelingen, de toenemende spanningen binnen de NAVO en recente incidenten waarbij de Amerikaanse overheid directe invloed uitoefent op digitale diensten, stelt Aandacht-LV vast dat digitale veiligheid niet langer los kan worden gezien van geopolitiek.

Het besluit van Microsoft om, op last van de Amerikaanse overheid en zonder rechterlijke toetsing of bezwaarprocedure, de toegang tot onder meer de e-mail van de hoofdaanklager van het Internationaal Strafhof (ICC) te blokkeren, maakt dit risico concreet en zichtbaar. Het ICC is recent overgestapt van Microsoft 365 naar de Duitse kantoorsoftware OpenDesk.

Andere overheden trekken hier inmiddels duidelijke conclusies uit. Zo heeft Zwitserland het gebruik van Microsoft, Google en AWS (Amazon Web Services) voor haar overheid verboden.

De Duitse deelstaat Sleeswijk-Holstein implementeert een digitaal soevereine IT-werkplek, waarbij circa 30.000 ambtenaren overstappen van Microsoft-software naar open-source alternatieven zoals LibreOffice en Thunderbird. Het doel is minder afhankelijkheid van grote Amerikaanse techbedrijven en meer controle over eigen data en systemen.

Aandacht-LV is van mening dat digitale onafhankelijkheid van met name Amerikaanse software en clouddiensten noodzakelijk is voor onze veiligheid en democratische orde - ook lokaal. Amerikaanse bedrijven vallen onder de Amerikaanse Cloud Act. Die wet maakt het mogelijk dat Amerikaanse autoriteiten toegang eisen tot data van Amerikaanse bedrijven, óók wanneer die data is opgeslagen op servers binnen Europa. Dat vormt een risico voor dataprivacy en digitale veiligheid. Europese bedrijven daarentegen vallen onder strikte Europese privacy- en securitywetgeving, en Europese rechtsbescherming.

Aandacht-LV wil daarom weten welke stappen de gemeente Leidschendam-Voorburg zet op het gebied van digitale soevereiniteit en stelt de volgende vragen:

1. Hoe kijkt het college naar ontwikkelingen zoals bij het ICC en migraties zoals in Sleeswijk-Holstein?
2. Is in kaart gebracht uit welke landen de software en systemen afkomstig zijn die door de Gemeente Leidschendam-Voorburg en haar externe partners worden gebruikt?
 - a. Zo nee, wanneer wordt dit alsnog gedaan?
 - b. Wanneer wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd (bij voorkeur onder geheimhouding in verband met digitale veiligheid) ?
3. Werkt de gemeente voor software met een blacklist of een whitelist beleid?
4. Wordt op dit moment onderzocht of een overstap van Amerikaanse naar Europese software mogelijk is?
 - a. Zo ja, wat is de beoogde tijdlijn en wanneer wordt de raad hierover geïnformeerd (desnoods onder geheimhouding)?

- b. Zo nee, waarom niet? Wat is nodig om deze stappen alsnog te zetten?

Voetnoot

De mogelijke verkoop van Solvinity, leverancier van clouddiensten aan de overheid (waaronder DigiD), aan een Amerikaans bedrijf is een serieuze zorg die breed wordt gedeeld door Nederlandse cyberdeskundigen. Aandacht-LV begrijpt dat deze situatie grotendeels buiten de directe invloedssfeer van de gemeente valt. Tegelijk ziet Aandacht-LV dit als onderdeel van een bredere dreiging voor onze digitale onafhankelijkheid. Dat vormt mede de aanleiding voor deze vragen. Met deze vragen richt Aandacht-LV zich nadrukkelijk op de hardware, software en systemen die binnen de scope en invloedssfeer van de gemeente Leidschendam-Voorburg liggen.

Bronnen:

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/wake-up-call-microsoft-sluit-e-mail-icc-zonder-pardon-af>

<https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/europese-politiek-en-beleid/hoe-sleeswijk-holstein-digitaal-een-stuk-onafhankelijker-is>

<https://tweakers.net/nieuws/240956/internationaal-strafhof-stapt-van-microsoft-over-naar-duitse-kantoorsoftware.html>

<https://www.logius.nl/actueel/digid-en-blijft-nederlands>